

Guidade exkursioner vid Saxån-Braån 2022

Natur i fokus

På uppdrag av Saxån-Braåns Vattenråd

Sammanfattning

Syftet med exkursionerna är att öka kunskapen om ån och förståelsen för de vattenvårdande åtgärder som görs längs ån hos de boende i avrinningsområdet. Detta underlättar i förlängningen framtida vattenvårdande åtgärder och bidrar till ett ökat intresse och engagemang för ån. Den huvudsakliga målgruppen är skolklasser från grundskolan, gymnasiet, komvux och SFI. De får en utedag där de genom ett utomhuspedagogiskt arbetssätt och i enlighet med läroplanen jobbar med åars och våtmarkers betydelse i landskapet. Natur i fokus är medlem i naturskoleföreningen och får därigenom ett brett nätverk med andra naturskolor och naturskolepedagoger, samt jobbar kontinuerligt med utveckling av exkursionerna.

Under året har 607 personer besökt Saxån-Braån. Sedan projektet började 2010 har knappt 5000 personer deltagit i exkursionerna. Exkursionerna går till Dösjebro, Häljarp, Trollenäs, Marieholm, Vallarna och Säbybäcken. Ibland har även enstaka exkursioner gått lokalt till en skolas närhet där det finns tillgång till vatten pga transportproblem för skolan.

Exkursionerna börjar med teori kring historiken kring ån samt vattenvård idag. Därefter praktiska aktiviteter där deltagarna undersöker livet i ån och våtmarken, arbetar med hotade djurarter, näringskedjor och åns naturvärde genom att mäta nitrathalten, åns utformning, vattenhastighet, beskuggning mm. Innehållet anpassas till olika åldrar. Grupperna får tillgång till material till för- och efterarbete. Läs om upplägget kring exkursionerna [här](#).

En skolklass undersöker djurlivet i en damm vid Saxån.

Hur mycket nitrat är det i dammen respektive ån?

Hur var det att leva i Marieholm för 200 år sedan?

Vilka växtätare, rovdjur och nedbrytare hittar vi?

Kort beskriver vad arter som lever vid och i ån behöver för att trivas - fladdermöss, öring, kungsfiskare, grodor...hur kan vi göra miljön bättre för dem här?

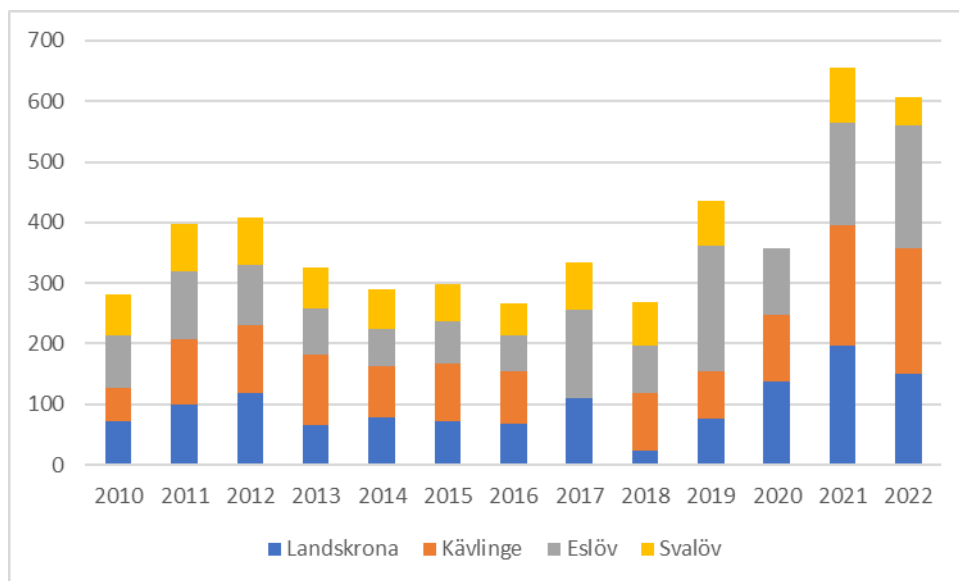
Klass från Teckomatorp besöker Vallarna, ett f d förorenat område som gjorts om till ett natur- och friluftsområde.

Bakgrund

Under de senaste 200 åren har stora förändringar skett i landskapet i Skåne. Förändringar i jordbruket och djurhållningen har gjort att arealen slåtttrade marker och naturbetesmarker har minskat betydligt. För att vinna åkermark har många våtmarker och mängder av småbäckar dikats ut och lagts ner i rör under marken. Åar har rätats ut och sjöar sänkts. Detta har minskat landskapets vattenhållande förmåga och orsakat både översvämningar och torka. De naturliga processer som tidigare renat vattnet har till stor del satts ur spel, vilket har orsakat övergödningsproblem. Den biologiska mångfalden har minskat till följd av förändringarna.

Saxån-Braåns Vattenråd är ett samarbetsorgan för de nämnder som har ansvar för miljö- och naturvårdsfrågorna i kommunerna inom Saxån-Braåns avrinningsområde. Vattenrådet arbetar med ån och dess omgivningar ur ett hälso-, miljö-, naturvårds- och naturresursperspektiv samt verkar för att de nationella, regionala och lokala miljömålen som berörs blir uppfyllda. Som exempel kan nämnas anläggande av ett 60-tal dammar, återmeandring av åsträckor, utökning av arealen betesmark och slåtttrade marker invid ån, rekreationsåtgärder och åtgärder för fisk.

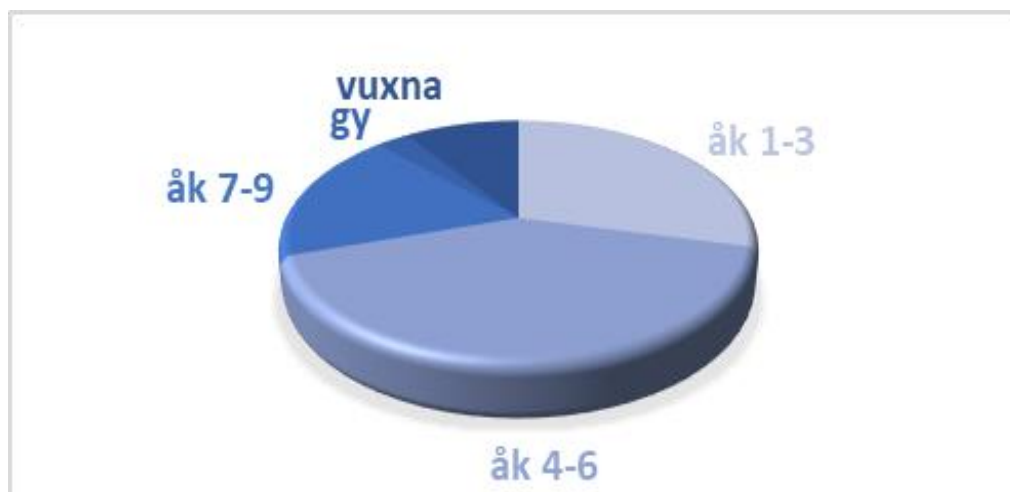
Exkursioner 2022

Antal besökande samt fördelning mellan olika kommuner 2010-2022.

Fördelningen på besökare från olika kommuner har i snitt genom åren varit Landskrona (26%), Kävlinge (27%), Svalöv (17%) och Eslöv (30%). Skillnader i deltagande mellan kommunerna beror på intresse från skolorna och även hur pass lätt det är för dem att ta sig ut till exkursionsmålen vid ån. Skolorna betalar själva sin transport.

607 personer har besökt Saxån-Braån under årets turer. Totalt har knappt 5000 personer besökt ån på exkursioner sedan 2010 då tureerna började.

Fördelning mellan olika åldersgrupper 2010-2022.

Under exkursionerna får besökarna undersöka och uppleva livet i och kring Saxån-Braån genom hävning, vattenanalyser och övningar. De får lära känna de promenadstigar och fina exkursionsmål som finns längs ån. Genom att jämföra hur ån såg ut för 200 år sedan jämfört med nu får de en förståelse för landskapets förändring och vad detta fått för följder för

vattenkvalitet, landskapets vattenhållande förmåga och biologisk mångfald. Vi mäter nitrat i ån och i dammen för att se hur det påverkar vattenkvaliteten att anlägga dammar. Vi jobbar med näringskedjor och djur som lever i och kring ån som fladdermöss, grodor, kungsfiskare och öring. Deltagarna får se broschyrer och informationsmaterial som vattenrådet har gjort om andra vandringsstigar och om vattenvård.

Skolklasserna uppmuntras till att förbereda och efterarbeta sin exkursion. Två tredjedelar av besökande grupper använde det fördjupningsmaterial som finns på Rååns Vattenråds hemsida till för- och efterarbete. I snitt två tredjedelar av besökerna använde sig av allmänna kommunikationer för att ta sig ut till exkursionsmålen.

2022 har klasserna kommit ifrån:

- Marieskolan i Eslövs kommun, åk 6 till Marieholm
- Marieskolan åk 2, 2 klasser, i Eslöv till Marieholm
- Albanoskolan i Landskrona kommun åk 4 till Dösjebro
- Svalövs gymnasium i Svalövs kommun, 2 klasser till Dösjebro
- Rinnebäcksskolan åk 2, 3 klasser, i Kävlinge kommun till Dösjebro
- Eslövs grundsärskola åk 4-6 till Marieholm
- Asmundtorps skola i Landskrona kommun, 2 klasser, åk 2 till Dösjebro
- Noblaskolan i Kävlinge kommun, åk F-3, 4 klasser, till Lödde kanotklubb vid Kävlingeån (pga transportproblem, de fick samma program som övriga)
- Bredablick särskola i Eslöv till Trolleås
- Annelundsskolan i Kävlinge, åk 3 till Dösjebro
- Norrevångsskolan i Eslöv, åk 5, 2 klasser till Dösjebro
- Västervångsskolan i Landskrona, åk 2, 3 klasser, till Säbybäcken
- Röstånga skola i Svalövs kommun, åk 6 till Trolleås
- Uranienborgs skola på Ven till Dösjebro

En av dessa klasser, en gymnasieklass från Svalövs gymnasie, skulle ha besökt ett nytt våtmarksprojekt i Vittskövle, men eftersom det ännu inte kommit vatten till våtmarken så besöktes istället Dösjebro.

För frågor om exkursionerna kontakta Robert Andersson robert.andersson@landskrona.se eller Inna Ljungblom, naturifokus@gmail.com Se även <http://www.naturifokus.se>.

Deltagande skolor totalt

*Kursivt= deltagit i Saxån-Braåns Vattenråds regi
Ej kursivt=deltagit i Rååns Vattenråds regi*

Eslöv (14 av 19 skolor):

Bergagymnasiet (2013, 2016)
Bredablick sarskola (2022)
Ekenässkolan (2017)
Eslövs montessori (2017, 2019)
Eslövs grundskola (2022)
Karl Oscarsskolan (2015)
Källebergaskolan (2016, 2017)
Marieskolan (2010, 2020, 2022)
Norrevångsskolan (2011, 2012, 2013, 2015, 2019, 2022)
Sallerupsskolan (2013, 2014, 2018, 2019, 2020, 2021)
Stehagsskolan (2011)
Västra skolan (2011)
Ölyckeskolan (2019)
Östra skolan (2014, 2017, 2021)

Kävlinge (7 av 15 skolor):

Annelundsskolan (2011, 2012, 2014, 2015, 2022)
Dösjebro skolan (2010, 2011, 2014, 2015)
Noblaskolan (2022)
Nyvångsskolan (2021)
Olympiaskolan (2012, 2021)
Rinnebäcksskolan (2021, 2022)
Tolvåkersskolan (2013, 2016, 2017, 2018, 2019)

Landskrona (22 av 32 skolor)

Albanoskolan (2009, 2012, 2018, 2019, 2022)
Alleskolan (2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2017, 2021)
Allvar Gullstrandsgymnasiet (2003, 2004, 2005, 2011, 2017)
Asmundtorps skola (2007, 2009, 2010, 2011, 2015, 2019, 2020, 2021, 2022)
Barsebäcks montessori (2011)
Dammhagsskolan (2011, 2012, 2013, 2016)
Emiliaskolan (2021, 2022)
Glumslövs skola (2009, 2010, 2011, 2011, 2012, 2012, 2013, 2016, 2017, 2018, 2019, 2021)

Gymnasiesarskolan (2014)
Härslövs skola (2011, 2017, 2018, 2019, 2021)
Junior College (2011)
Justus Tranchellgymnasiet (2009)
Kunskapsskolan (2022)
Parkskolan (2009)
Pilångsskolan (2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2016, 2018, 2019, 2021)
Säbyholms montessoriskola (2004, 2005, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2014, 2016, 2018, 2019, 2019, 2021)
Sandåkersskolan (2007, 2010, 2012, 2013, 2015, 2017, 2017, 2022)
Selma Lagerlöfs gymnasiesarskola (2015, 2016)
Seminarieskolan (2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2017, 2018)
Nya seminarieskolan (2014, 2015)
Västervångsskolan (2010, 2012, 2014, 2015, 2016, 2016, 2017, 2018, 2018, 2019, 2020, 2022)
Uranienborgs skola på Ven (2022)

Svalöv (10 av 13 skolor)

Billeshögsskolan (2007, 2010)
Centralskolan (2007, 2008)
Linåkersskolan (2011, 2019)
Lunnaskolan (2004, 2005, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2014, 2015, 2016)
Månsaboskolan (2010)
Midgårds skola (2013)
Parkskolan (2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014)
Röstånga skola (2022)
Svalövs gymnasie (2003, 2007, 2011, 2012, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2018, 2019, 2022)
Svalövs gymnasiesarskola (2011, 2013, 2019, 2021)
Svalövs montessori (2011, 2014, 2015, 2015, 2016, 2016, 2017, 2018, 2018, 2019, 2019, 2021, 2021, 2022)

